

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 6

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління: стратегія і тактика
формування сучасного фахівця”,
м. Київ, МАУП 29 жовтня 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 28.09.11)*

Редакційна колегія

М. Ф. Головатий (голова), д-р політ. наук, проф., *В. В. Омельчук* (заступник голови), канд. іст. наук, *П. Ф. Вознюк* (відповідальний секретар), канд. політ. наук, доц., *І. П. Бідзюра*, д-р політ. наук, проф., *П. П. Гай-Нижник*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Ю. О. Куц*, д-р наук держ. упр., *І. П. Лопушинський*, д-р наук держ. упр., проф., *В. М. Піскун*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Я. Ф. Радиш*, д-р наук держ. упр., проф., *І. В. Розпутенко*, д-р наук держ. упр., проф., *Г. П. Ситник*, д-р наук держ. упр., проф., *П. К. Ситник*, д-р філос. наук, проф., *Ю. П. Сурмін*, д-р соц. наук, проф., *В. В. Утвенко*, канд. іст. наук, доц., *М. В. Чечетов*, д-р наук держ. упр., проф., *Н. П. Ярош*, д-р наук держ. упр., *Н. М. Чернуха*, д-р пед. наук, проф.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук. пр.] / МАУП. —
С76 К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011 —

Вип. 5 : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця”, м. Київ, МАУП, 29 жовт. 2011 р./ редкол.: М. Ф. Головатий (голова) [та ін.]. — 2011. — 428 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

І. М. Воробйова

Методи подолання
кризи легітимності влади..... 132

І. М. Николін

Бар'єри міжособистісного спілкування
та їх вплив на соціалізацію особистості..... 134

М. О. Левченко

Аналіз і прогнозування
економічного потенціалу підприємства
з позицій системного підходу..... 138

І. М. Найдьонов

Наукова організація
підготовки менеджерів..... 143

Ф. М. Медвідь**Л. М. Техмурова**

Місцеве самоврядування в Україні:
питання теорії та історії..... 147

Н. О. Кочерова

Кримінально-правова характеристика
вимагання (за ст. 189 КК України)..... 151

О. В. Зотов

Особливості управління
державними проектами..... 154

М. В. Москальов

Психологічні особливості
рівнів розвитку когнітивного
компоненту психологічної готовності
майбутніх менеджерів
до управління змінами в організації..... 156

В. В. Галайдюк

Основні аспекти формування
регіональної молодіжної політики
в період трансформаційних змін..... 164

К. О. Петракова

Соціально-економічні аспекти
трансформаційних реформ..... 169

С. В. Білецький

Адміністративно-правова реформа
як передумова дієвої публічної влади..... 172

А. В. Гольоса

Торгівля людьми як глобальна проблема
XXI століття..... 175

Ю. В. Гоцуляк

Місце та роль державних установ
для розвитку правової держави
в роботах П. І. Новгородцева..... 179

А. В. Гнилозубенко

Доктрина розподілу влади..... 182

А. О. Куртакова

Державне управління
у сфері охорони праці: розвиток
та перспективи вдосконалення..... 185

О. В. Котеньова

Політика державного управління
у сфері господарювання
в умовах ринкової економіки..... 192

С. С. Маяковський

Механізм фінансового забезпечення
регіональної політики єс..... 195

Л. А. Сокур

Впровадження навчального курсу
«державна політика у сфері діловодства»
як запорука розвитку особистості
фахівця та його професійної
компетентності..... 197

І. Проценко

Парадигма сучасної бізнес-освіти:
управління системою підготовки сучасного
лідера (на прикладі українського
народного університету МАУП)..... 201

О. О. Воронятніков

Організація системи урядових органів
публічного управління..... 205

В. В. Бірюкова

Розвиток управління як передумова
розвитку навчального закладу..... 207

О. В. Лапочкін

Проблеми реформування
методів управління безпекою
державного руху..... 212

В. А. Гудов

Атомний аспект міжнародних відносин
(атомний вимір "human security")..... 217

В. Г. Гуров

Основні підходи для вирішення проблем
складання арбітражних застережень..... 221

М. Л. Семенюта

Спадковість зовнішньої політики Румунії..... 224

І. Алмаші

Транскордонний вимір міжнародних
відносин..... 228

Л. О. Глушко

Психологія впевненості як наслідок
інтеріоризації соціального досвіду
та праксиологія творення параметрів
соціуму та держави..... 233

Н. С. Задорожня

Проблемні питання визначення
категорії «інвестиції»
за законодавством України..... 237

М. О. Мороз

Державна політика щодо правового
регулювання відносин власності в Україні..... 240

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Становлення і розвиток української державності, вип. 6, с. 240–242

Важливим напрямом забезпечення економічних, соціальних і культурних прав людини є визначення основних засад реалізації права власності людини. Конституція України проголошує, що “держава забезпечує захист прав усіх суб’єктів права власності і господарювання” (ст.13), “ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним” (ст.41) [1]. Порушення ж права може видозмінити зміст правовідносин. Тому наявність законодавчої бази є головним аспектом, який повинен забезпечити гарантії непорушності права приватної власності.

Незважаючи на те що чинне законодавство встановлює відповідну систему правових гарантій захисту права власності і майнових прав людини, питання впровадження ефективної державної політики щодо забезпечення приватної власності залишається актуальним. Наприклад, у численних зверненнях громадян до Уповноваженого з прав людини йдеться про масові порушення їхнього права приватної власності з боку держави, її органів та посадових осіб. За даними органів прокуратури, тільки у 2009 р. було скоєно 474 210 злочинів проти приватної власності громадян, або 28,6 % загальної кількості злочинів. За вироками судів, що набрали чинності у 2009 р., шкода за порушення права власності громадян, визначена судами у розмірі 110,3 млн грн. Судами Украї-

ни останнім часом щорічно вирішується майже 3,5 тис. цивільних справ з питань порушення права власності [10]. Зазначене свідчить як про поширеність порушень конституційних принципів щодо власності, так і про те, що громадяни почали часто використовувати своє право судового захисту.

Дослідження особливостей державного регулювання, стимулювання та вдосконалення розвитку відносин власності перебувають центрі уваги вчених-юристів та економістів. Внесок у розв’язання цієї проблеми зробили: М. М. Агарков, С. М. Братусь, О. В. Дзера, А. С. Довгерт, О. С. Іоффе, В. П. Камишанський, Н. С. Кузнецова, Р. А. Майданик, Є. О. Мічурін, В. А. Рясенцев, К. І. Скловський, В. О. Тархов, А. Л. Темницький, Л. В. Івершенко, Ю. В. Бицюра, В. А. Басін, В. М. Будкін, М. В. Чечетов, О. Д. Рябченко, М. А. Петраков та ін.

Результати дослідження аналітичних даних у науковій літературі свідчать про те, що держава не приділяє належної уваги питанням реформування власності.

Ми переслідуюмо мету зробити аналіз сучасного стану правового регулювання відносин власності в Україні та внести пропозиції щодо вдосконалення механізму державного регулювання відносин власності в Україні. Для цього слід вирішити такі завдання:

1. Провести аналіз стану відносин власності в Україні.

2. На підставі отриманих результатів сформулювати систему державного регулювання відносин власності.
3. У рамках запропонованої системи сформулювати політику, стратегію в сфері відносин власності, а також визначити функціональний механізм державного управління в цій сфері.

Правове регулювання — це здійснюване державою за допомогою права і сукупності правових засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток. Як зазначає О. В. Малько [5], правове регулювання не дає великого ефекту, якщо спирається лише на примус, насилля та погрози. Кожна цивілізована держава закріплює за своїми громадянами певні права та обов'язки і намагається створити найсприятливіші умови для їх реалізації. Тому одним із найголовніших завдань держави є захист законних прав громадян. Так, відповідно до ст. 13 Конституції України “держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання” [1]. Переважно державна політика щодо правового регулювання відносин власності зводиться до оптимізації ефективності обмежень майнових прав. У сучасному суспільстві основними цілями, досягнення яких має відбуватися завдяки дії обмежень, зокрема майнових прав фізичних осіб є: дотримання при здійсненні фізичною особою своїх майнових прав інтересів суспільства та інших уповноважених осіб; досягнення узгодженості та балансу між інтересами фізичної особи, з одного боку, та інтересами суспільства та інших уповноважених осіб — з другого, охорона майнових прав фізичних осіб. Важливим при встановленні обмежень є вибір засобів правового регулювання майнових прав фізичних осіб, пріоритетів, що мають закріплюватися в законодавстві для уникнення правових колізій, що можуть виникати при вста-

новленні різних обмежень, визначення стратегії державного управління у регулюванні відносин власності. Отже, для досягнення ефективності обмежень майнових прав передбачає чітку та системну побудову норм, врегулювання внутрішніх суперечностей, втілення різноманітних, а не лише заборонювальних засобів впливу на права власника, що забезпечують нормальне їх здійснення різними особами у державно організованому суспільстві.

Проведене дослідження стану відносин власності в Україні дає підстави для певних висновків [4, 6, 8]:

1. Роздержавлення і приватизація, проведені в Україні з початку 90-х років суттєво вплинули на структуру економіки. Можна констатувати, що ринковий уклад з погляду структурного змісту економіки України відбувся. За ці роки була закладена база для проведення подальших структурних перетворень.

2. Різко зменшилася частка державного сектора в економіці. Процеси роздержавлення і приватизації в регіонах України привели до глибокої ринкової трансформації економічної структури країни, у якій на початок 2009 р. частка державних підприємств і організацій державної форми власності склав тільки близько 0,6 %.

3. За видами економічної діяльності частка державних підприємств, установ і організацій у різних сферах становить від 0,3 % до 15 %. При цьому частка об'єктів приватної форми власності досягає 26,6 % (1852 установи).

4. Зміна форми власності супроводжується введенням нових організаційно-правових форм господарювання в регіонах України (ТОВ, АТ, фермерські господарства тощо). Найбільші зміни щодо форми власності перетерпіли підприємства в Києві (збільшилося на 13388 чи 1,1 % від загальної кількості по Україні) і Львівській області (збільшилося на 1802 чи 0,15 %).

5. На сьогоднішній день до кінця не розв'язана проблема управління об'єктами соціальної сфери. Місцеві органи влади, не маючи достатнього обсягу фінансових засобів на їх фінансову підтримку, неохоче йдуть на прийом таких об'єктів від суб'єктів господарювання. Істотним недоліком при проведенні приватизації, що негативно впливає на розвиток економіки, є ігнорування принципу оптимального співвідношення держави і бізнесу в економіці. При цьому на перший план висувається завдання наповнення фінансовими засобами від проведення приватизації державного бюджету, що найчастіше використовуються нерационально (йдуть на "проїдання", а не на розвиток). Отримавши уявлення про стан відносин власності в Україні, можна переходити до вирішення питання про методи державного втручання з метою виправлення виявлених недоліків. Для цього необхідно:

- встановити ефективний механізм правових обмежень, що забезпечуватиме баланс інтересів фізичних осіб та протилежних їм інтересів суспільства.
- законодавчо закріпити для уникнення зловживань з боку влади конкретні критерії для застосування примусових заходів щодо майнових прав фізичних осіб;
- правові обмеження мають бути правомірними і обґрунтованими, а також диктуватися необхідністю забезпечення інтересів суспільства в цілому та конкурувати з правами власника;
- посилити існуючі правові гарантії охорони прав фізичних осіб при встановленні майнових обмежень.

Перспективними напрямками подальших досліджень у сфері державного стимулювання розвитку відносин власності в Україні є:

1. Розробка системи державного регулювання ринку в Україні.
2. Визначення значення і місця в рамках цієї системи ринкової політики, стратегії і державного управління.
3. Визначення ролі і місця системи регулювання ринку в системі державного регулювання економіки.

Література

1. *Конституція України*: за станом на 1 січня 2006 р. № 2222-IV / Верховна Рада України. — Офіц. вид. зі змін. та доп. — К.: Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).
2. *Закон України Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Першого протоколу та протоколів № 2,4,7,11 до Конвенції*: за станом на 17.07.1997 / Верховна Рада України // ВВР України. — 1997. — № 40. — С. 262.
3. *Цивільний кодекс України*: за станом на 25 листопада 2009 р. (відповід. оф. тексту). — К.: Паливода А. В., 2009. — 328 с.
4. *Гудов В. В.* Приватна власність як основа економічного фундаменту громадянського суспільства. — К.: ВД МАУП "Персонал". — 2009. — № 2. — С. 66, 68.
5. *Малько А. В.* Стимулы и ограничения в праве. — М.: Юрист, 2004. — 180 с.
6. *Петраков Н.* Отношения собственности: анализ трансформации в переходной экономике // Проблемы теории и практики управления. — 2005. — № 2. — С. 13–20.
7. *Право власності в Україні*: Навч. посіб. / О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова, О. А. Підпригора та ін.; За заг. ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової. — К.: Юрінком Інтер, 2000. — 816 с.
8. *Чечетов М.* Организационно-правовое обеспечение приватизации в Украине // Экономика Украины. — 2005. — № 2.
9. *Sohm R.* Institutionen, Geschichte und System des rumisches Privatrechts. — B., 1928. — 282 p.
10. *Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України* <http://www.ukrstat.gov.ua/>